

Consiliul Superior al Magistraturii
Judecătoria BUIUCANI, mun. Chișinău
MD-2004, mun. Chișinău,
str. M. Viteazul, 2
tel./fax 022-29-47-56
nr. 3-49/16 din 18 martie 2016

Высший Совет Magistratury
Суд БУЮКАНЬ, мун. Кишинэу
MD-2004, мун. Кишинэу,
ул. М. Витязул, 2
тел./факс 022-29-47-56

Domului Alexandru Tănase
Președinte al Curții Constituționale a RM
mun. Chișinău, str. A. Lăpușneanu 28

Domnule Președinte,

Judecătoria Buiucani, mun. Chișinău, Vă expediază cauza civilă la acțiunea înaintată în contencios administrativ de Valuță Ghenadie împotriva Consiliului pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității, intervenient accesoriu Frolov Angela privind repunerea în termen și anularea deciziei, pentru soluționarea excepției de neconstituționalitate, ridicată de avocata D.I. Străisteanu.

Anexă:

- sesizarea privind excepția de neconstituționalitate – 12 file;
- dosarul civil nr. 3-49/16 pe 129 file.

Cu respect,

Judecătorul
Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău

Vasilisa Muntean

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ A REPUBLICII MOLDOVA		
INTRARE NR. 289		
23	03	2016

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ A REPUBLICII MOLDOVA

str. Alexandru Lăpușneanu nr. 28,
Chișinău MD 2004, Republica
Moldova

SESIZARE

PRIVIND EXCEȚIA DE
NECONSTITUȚIONALITATE

prezentată în conformitate cu articolul 135 alin. (1) lit. a) și lit.g) din Constituție

- AUTORUL SESIZĂRII

(Informații cu privire la autorul sesizării și eventualul său reprezentant)

1. Nume/Denumire

STRĂISTEANU

2. Prenume

DOINA - IOANA

3. Funcția **AVOCATĂ**

4. Adresa Str. Vasile Alecsandri 91, of. 8, mun. Chișinău, MD-2012

5. Tel./fax (022) 22 02 82, 068592222, distraisteanu@dis.md

6. Numele și prenumele reprezentantului*

7. Ocupația reprezentantului.....

8. Adresa reprezentantului.....

9. Tel..... 10. Fax

11.

* Dacă autorul sesizării este reprezentat/ă, a se anexa o procură semnată de autorul sesizării.

II - OBIECTUL SESIZĂRII

(A se vedea Partea a II-a a Notiței Explicative)

12.

12.1 Prezenta sesizare are drept obiect de examinare norma de drept inclusă în Art. 1 alin(2) lit c) din Legea nr. 121 din 25 mai 2012 cu privire la asigurarea egalității. Această normă oferă imunitate (*carte blanche*) cultelor religioase și prezentanților acestora pentru acțiunile de discriminare.

12.2 Norma de drept suspectată de neconstituționalitate: **Articolul 1. Scopul legii și domeniul de aplicare** din Legea nr. 121/2012 privind asigurarea egalității

(1) Scopul prezentei legi este prevenirea și combaterea discriminării, precum și asigurarea egalității tuturor persoanelor aflate pe teritoriul Republicii Moldova în sferele politică, economică, socială, culturală și alte sfere ale vieții, fără deosebire de rasă, culoare, naționalitate, origine etnică, limbă, religie sau convingeri, sex, vîrstă, dizabilitate, opinie, apartenență politică sau orice alt criteriu similar.

(2) Prevederile prezentei legi nu se extind asupra și nu pot fi interpretate ca aducînd atingere:

...

c) cultelor religioase și părților lor componente în partea ce ține de convingerile religioase."

III - CIRCUMSTANȚELE LITIGIULUI
EXAMINAT DE CĂTRE INSTANȚA DE
JUDECATĂ

(A se vedea Partea a II-a a Notiței Explicative)

13.

- 13.1 Consiliul pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității a emis Decizia din 19.05.2014 în cauza nr. 064/14 la plîngerea dnei Angela Frolov către Ghenadie Valuță privind discriminarea pe criterii de convingere religioasă și orientare sexuală. Consiliul a constatat că Ghenadie Valuță a comis instigare la discriminare pe criteriile de orientare sexuală și convingeri, conform Art. 1, 2 din Legea nr. 121/2012 privind asigurarea egalității și a obligat pe Ghenadie Valuță să aducă scuze publice. Ghenadie Valuță a adresat Consiliului cerere prealabilă în care face trimitere la Art. 1 alin(2) lit c) din Legea nr. 121/2012 privind asigurarea egalității invocînd "prevederile legii respective nu se aplica cultelor religioase și părților lor componente. Luînd în considerare aceste argumente. Vă rog respectuos să anulați Decizia..." (anexată la materialele cauzei nr. 3-470/15).
- 13.2 La 09.09.2015 Ghenadie Valuță a recepționat răspunsul la cererea prealabilă a Consiliului pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității, în care se indică că cererea prealabilă este respinsă din motiv că nu oferă nici un argument real de ce decizia este ilegală (anexată la materialele cauzei nr. 3-470/15). Decizia din 19.05.2014 a intrat în vigoare în ziua de 10.10.2014, după expirarea celor 30 de zile de contestare a deciziei și a devenit executorie.
- 13.3 La 21.01.2015 Angela Frolov depune cerere de chemare în judecată către Ghenadie Valuță la Judecătoria or. Anenii - Noi (după locul de trai a pîrîtului) prin care solicită obligarea lui Ghenadie Valuță să aducă scuze publice pentru instigarea la discriminare pe criteriile de orientare sexuală și convingeri constatate în Decizia Consiliului pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității din 19.05.2014, încasarea prejudiciului moral și a cheltuielilor de judecată (cauza nr. 2-465/15). Examinarea acestei cauze a fost suspendată prin încheierea din 28.05.2015 a judecătoarei Renata Popescu - Balta din Judecătoria or. Anenii -Noi din motiv că Ghenadie Valuță a adresat pe 28.05.2015 cerere de chemare în judecată în contencios administrativ către Consiliul pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității privind anularea Deciziei din 19.05.2015 care și formează obiect de examinare a acestui dosar, nr. 3-470/15 (copia încheierii se anexează).
- 13.4 La ședința de judecată din 17.07.2015, reclamantul Ghenadie Valuță a făcut explicații instanței de judecată în care a susținut cererea de chemare în judecată cu referire la Art. 1 alin(2) lit.c) din Legea nr. 121/2012. El a explicat că a supus-o pe Angela Frolov ritualului creștin - ortodox "stropirea cu agheazmă" la solicitarea moderatorilor emisiunii PublikaTV, în special a dlui C. Tabără pe care îl respectă ca om religios și teolog. El a adus vasul cu agheazmă și busuioc cu el în platoul emisiunii avînd intenția să folosească solemn "Sfînta Agheazmă" în cadrul emisiunii. Deși dna Angela Frolov a spus clar că nu vrea să fie stropită cu agheazmă, fiind ateistă și nu acceptă ritualurile creștin - ortodoxe practicate de Ghenadie Valuță, acesta a stropit-o oricum, afirmînd "aici libertatea creștină prevalează și nu voi discrimina pe nimeni" (textul cererii prealabile depuse la Consiliu, anexată la cauza nr. 3-470/15). Tot reclamantul Ghenadie Valuță, în timpul impunerii ritualului său de stropire cu agheazmă, a sugerat că persoanele de orientare homosexuală și persoanele care împărtășesc alte convingeri religioase sunt "draci", adică o întrupare a spiritului rău (din textul Deciziei Consiliului din 19.05.2014, pag. 6 anexată la materialele cauzei nr. 3-470/15).

5 Așadar, reclamantul Ghenadie Valută solicită instanței de judecată aplicarea Art. 1 alin(2) lit c) din Legea nr. 121/2012 privind asigurarea egalității pentru anularea Deciziei Consiliului pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității și să recunoască că această lege cu adevărat permite cultului creștin ortodox, în cazul dat, aplicarea și impunerea oricărei persoane la ritualurile sale religioase, în special dacă această persoană este de orientare homosexuală cum este dna Angela Frolov. Si aici, se naște conflictul între libertatea de religie a reclamantului Ghenadie Valută și dreptul de a nu fi discriminată pe motiv al orientării sexuale și a convingerilor a dnei Angela Frolov. Conflict dintre două drepturi relative, susținut și promovat de norma de drept din Art. 1 alin(2) lit c) din legea nr. 121/2012 cu privire la asigurarea egalității care evident este neconstituțională și contrară prevederilor tratatelor de drepturile omului, jurisprudenței Curții Europene de Drepturile Omului.

IV - EXPUNEREA PRETINSEI SAU A PRETINSELOR ÎNCĂLCĂRI ALE CONSTITUȚIEI, PRECUM ȘI A ARGUMENTELOR ÎN SPRIJINUL ACESTOR AFIRMAȚII

(A se vedea Partea a IV-a a Notiiiei Explicative)

14.

- 14.1 Libertatea de conștiință, gândire și religie fără îndoială este una din fundamentele unei "societăți democratice". Diversitatea religioasă și pluralismul convingerilor membrilor societății reflectă evoluția gândirii și a percepției, permite oricărei persoane să-și determine identitatea religioasă și să adere la acele concepte de viață cu care se identifică. Este o valoare, dobândită de omenire prin secole, în special pentru ateii și agnostici, sceptici și neutri (*cauza Kokkinakis v. Greece, 25 May 1993, § 31*).
- 14.2 Înțelegînd că libertatea religioasă ține întii de toate de sfera privată a persoanei în gândire și conștiință, ea cuprinde dreptul de a avea, de a schimba sau de a nu avea convingeri religioase sau filosofice. Manifestarea religiei sau a convingerilor poate lua oricare din formele practicate și recunoscute ca practici religioase sau ritualuri: învățămînte, discuții, propovăduiri, rugăciuni, portul simbolurilor și altele (*cauza Leyla Şahin v. Turkey, hotărîrea Marii Camere, no. 44774/98, §105*).
- 14.3 Odată ce manifestarea și practicarea religiei de către o persoană, în spiritul religiei sale, poate avea impact negativ asupra altor persoane care nu împărtășesc aceeași religie au convingere, s-a recunoscut că libertatea de conștiință, gândire și religie nu este un drept absolut și acesta poate fi supus unor restrîngerii și limitări pentru a proteja drepturile și libertățile altor persoane. În acest sens, Articolul 9 din Convenția Europeană, ca exemplu, conține prevederi la paragraful 2 în care se reglementează situațiile cînd restrîngerile și limitările libertății de religie sînt permise și nu vor constitui o violare a acestui drept (*cauza Bayatyan v. Armenia, Marea Cameră, no. 23459/03, § 110; cauza Leela Forderkreis e.V. and Others v. Germany, no. 58911/00, § 80, 6 Noiembrie 2008; cauza Jakobski v. Poland, no. 18429/06, § 44, 7 Decembrie 2010*).
- 14.4 Stropirea cu agheazmă a Angelei Frolov de către Ghenadie Valută, care a adus busuiocul și "sfînțenia", adică agheazmă, anume cu scopul de a stropi persoanele prezente la emisiunea Publika TV și platoul emisiunii, constituie manifestarea și practicarea religiei creștin - ortodoxe în sensul Articolul 9 al Convenției Europene, Legea nr. 125/2007 privind libertatea de conștiință, gândire și religie și Articolul 10 alin(2) și Articolul 31 din Constituția Republicii Moldova. Acțiunile date, de asemenea, constituie și o ingerință în libertatea de religie a Angelei Frolov care nu se identifică creștin - ortodoxă. Ea are convingeri ateiste. Valută Ghendaie, însă, a supus-o practicii sale creștin - ortodoxe comentînd că cei care nu acceptă practica sa sînt "draci", adică întruchiparea spiritului rău. Acest comportamentul a lui Ghendaie Valută a dat temei plîngerii Angelei Frolov către Consiliul pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității invocînd discriminare pe criteria de orientare homosexual și convingeri. Art. 16 alin(2) din Constituție garantează oricărei persoane dreptul la apărare. Acest drept cuprinde atît dreptul de a fi apărut de un avocat sau reprezentant ales, dar și de a fi apărut de legislația în vigoare a Republicii Moldova împotriva acțiunilor nejustificate a terților de a impune altora convingerile și practicile sale religioase, instigînd la excludere pe cei care, ca Angela Frolov, nu împărtășesc aceleași convingeri religioase.

- 14.5 Angela Frolov este o persoană publică, știută ca fiind lesbiană. Ghenadie Valută o cunoaște ca lesbiană. Ei s-au văzut de mai multe ori în platoul de emisiuni la Publika TV cu diferite ocazii, dar și la alte televiziuni și acțiuni publice. Ghenadie Valută nu putea să nu cunoască că Angela Frolov nu împărtășește cu el aceeași religie. Fapt afirmat de Angela Frolov de mai multe ori chiar în timpul emisiunii "Fabrika" din 11.02.2014 unde Ghenadie Valută a stropit-o cu agheazmă. Importanță are și faptul că agheazma este folosită în religia creștin -ortodoxă pentru purificare și alungarea spiritului rău. Homosexualitatea este considerată în religia creștin -ortodoxă ca fiind un păcat, motiv din care Ghenadie Valută a adus la emisiune agheazma și a stropit-o anume pe Angela Frolov cu ea, contrar obiecțiilor ei. Angela Frolov are dreptul la protecție din partea legii. Aste presupune că statul republica Moldova trebuie să-l ofere o protecție reală pentru convingerile ei religioase și identitatea ei. Existența normei de drept din Art. 1 alin(2) lit c) Legea nr. 121/2012 o exclude din protecție și îi neagă dreptul la apărare.
- 14.6 În jurisprudența Curții Europene de Drepturile Omului se regăsește confirmarea faptului că tratarea diferențiată, mai puțin favorabilă, a unei persoane în comparație cu alta din motiv al unei caracteristici va constitui discriminare. Religia și convingerile sînt menționate în mod expres în textul Articolului 14 al Convenției ca fiind criteria interzise de discriminare. Orientarea sexuală a fost recunoscută criteriu interzis de discriminare într-un șir de cauze ulterior examinate de Curte (*cauza Schalk and Kopf v. Austria*, no. 30141/04, 24 iunie 2010; *cauza E.B. v. France* no. 43546/02, 22 ianuarie 2008; *cauza GENDERDOC-M v. Moldova* no. 9106/06, 12 iunie 2012 și multe altele).
- 14.7 Norma de drept prevăzută la Art. 1 alin(2) lit c) din Legea nr. 121/2012 cu privire la asigurarea egalității oferă libertății de religie și libertății de manifestare a religiei caracter absolut, contrar prevederilor din Articolele 4, 10, 16 și 26 din Constituția Republicii Moldova și tratatelor internaționale de drepturile omului care nu garantează o libertate absolută de manifestare a religiei. Nici într-o practică sau jurisprudența a căreiva instanțe internaționale de drepturile omului nu se recunoaște prioritate libertății de a-și manifesta religia contrar libertății celuilalt de a avea propriile convingeri, de a nu fi supus practicilor religioase pe care nu le împărtășește și de a nu fi supus discriminării prin instigare din acest motiv. Această excepție în Art. 1 alin(2) lit c) din Legea nr. 121/2012, pe care Ghenadie Valută o cere aplicată pentru a-l exonera de răspundere pentru instigare la discriminare, vine să ofere *cârd blanche* persoanelor cu convingeri creștin - ortodoxe (în special preoților și membrilor activi a comunității) în a impune tuturor, indiferent de convingerile și religiile împătășite de ceilalți membri a societății, propriile dogme și ideologii, practice și ritualuri. Această stare de lucruri va deteriora relații sociale existente și bazate pe toleranță religioasă și protecție împotriva discriminării bazate pe orientarea sexuală și religie, oferită de Legea nr. 121/2012 privind asigurarea egalității. Norma de drept contravine evident spiritului și prevederilor Constituției Republicii Moldova, dar și angajamentelor asumate de Republica Moldova ratificînd și implementînd tratatele internaționale și regionale din domeniul drepturilor omului.

V - CERINȚELE AUTORULUI SESIZĂRII

(A se vedea capitolul V al Notîei Explicative)

15.

Prin prezenta sesizare, solicit Curții Constituționale recunoașterea neconstituționalității normei de drept inclusă în Art. 1 alin(1) lit c) din Legea nr. 121 din 25.05.2012 privind asigurarea egalității care nejustificat exclude de sub protecția acestei persoanele supuse discriminării prin acțiunile și/sau inacțiunile cultelor religioase, reprezentanților acestora și membrilor componente.

VII - LISTA DOCUMENTELOR

17).cauza civilă nr. 3-470/15 pornită la cererea de chemare în judecată în contencios administrativ înaintată de Valută Ghenadie împotriva Consiliului pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității, intervenient accesoriu Angela Frolov, cu privire la repunerea în termen și anularea Deciziei Consiliului din 19.05.2014 în cauza nr. 064/14 pornită la plîngerea dnei Angela Frolov către Valută Ghenadie privind discriminarea pe criteriul convingerii religioase și orientării sexuale, aflată pe rolul Judecătoriei s. Buiucani.

VIII - DECLARAȚIA ȘI SEMNĂTURA

(A se vedea capitolul VIII al Notîei Explicative)

18. Declar pe onoare ca informațiile ce figurează în prezentul formular de sesizare sunt exacte.

Locul mun. Chișinău

Data 01.03.2016

(Semnătura autorului sesizării sau a reprezentantului)

Judecătoria Locală Judecătoria Locală Buiucani,
mun. Chișinău
V. Munteanu / V. Munteanu /

ÎNCHIEIERE

15 martie 2016
Judecătoria Buiucani mun. Chișinău
Instanța compusă din:
Președintele ședinței, judecătorul
Grefier

mun. Chișinău

Vasilisa Muntean
Mircea Lilia

cu participarea:

- reclamantului Valuță Ghenadie, identificat prin actul de identitate, precum și a reprezentantului acestuia, avocatului Petru Ursu;
- reprezentantei pîrîtului Consiliul pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității, Calugher Alina în baza procurii din 11.06.2015;
- reprezentantei intervenientului accesoriu Frolov Angela, avocatul Străisteanu Doina-Ioana, în baza mandatului seria MA nr. 0069490 din 21.04.2015;

examinînd în ședință de judecată publică cauza civilă la acțiunea înaintată în contencios administrativ de Valuță Ghenadie împotriva Consiliului pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității, intervenient accesoriu Frolov Angela privind repunerea în termen și anularea deciziei, -

a constatat:

La data de 28.05.2015, Valuță Ghenadie a depus cerere de chemare în judecată în contencios administrativ împotriva Consiliului pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității, intervenient accesoriu Frolov Angela privind repunerea în termen și anularea deciziei.

În motivarea acțiunii, petiționarul invocă că, la data de 19.05.2014, Consiliul pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității a adoptat Decizia în cauza nr. 064/14, pornită la plîngerea Angelei Frolov privind discriminarea pe criteriu de convingere religioasă și orientare sexuală.

Conform Deciziei, Consiliul în unanimitate a decis că faptele expuse în plîngere reprezintă instigare la discriminare pe criteriile de orientare sexuală și convingeri, conform art. 1, 2 din Legea nr.121 privind asigurarea egalității, fiind obligat să aduc scuze publice petiționarei Angela Frolov.

Menționează că, Decizia în cauză a fost adoptată cu încălcarea Legii nr.298 din 21.12.2012 cu privire la activitatea Consiliului pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității, precum și cu încălcarea Legii nr.121 din 25.05.2012 cu privire la asigurarea egalității.

Consiliul a concluzionat că, la 11 februarie 2014, în cadrul emisiunii "Fabrika" a canalului "Publika TV", prin ritualul de stropire cu „agheasmă” în timpul și după finalizarea emisiunii, petiționarul a comis față de Frolov Angela fapta de instigare la discriminare.

Întru ilegalitatea Deciziei în cauză menționează că, în conformitate cu prevederile art.1 alin.(2) lit.c) a Legii nr.121 din 25.05.2012 cu privire la asigurarea egalității, prevederile prezentei Legi nu se extind asupra și nu pot fi interpretate ca aducînd atingere cultelor religioase și părților lor componente în partea ce ține de convingerile religioase.

Art. 2 al prezentei Legi prevede că, prin instigare la discriminare se înțelege orice comportament prin care o persoană aplică presiuni sau afișează o conduită intenționată în scopul discriminării unei terțe persoane pe baza criteriilor stipulate de prezenta lege.

Consideră eronată poziția Consiliului precum că a instigat la careva discriminare, întrucît nu a impus-o și nici presat-o pe Frolov Angela să se supună ritualului bisericesc creștin-ortodox. Ea nu a dorit să fie stropită cu agheasmă, iar petiționarul nu a stropit-o intenționat. Consiliul a reieșit doar din afirmațiile expuse în plîngerea Angelei Frolov și a dat o interpretare extinctivă acestora. Astfel, conform pct. 4.5 al Deciziei, petiționara susține că după emisiune, mergînd spre ieșire, a simțit ceva la spate, cînd a pus mîna pe spate a simțit ceva ud, presupunînd că el, Valuță Ghenadie totuși a atins-o cu busuiocul muiat în lichid, dar a făcut-o pe ascuns.

Relatează că, la emisiune a fost invitat de moderator, care l-au rugat să ia busuioc și agheasmă pentru ritual bisericesc, dar nu pentru tot feluri de provocări. Fapta că totuși a atins-o cu stropi de agheasmă, nu înseamnă nicidecum că intenționat a stropit-o. Mai mult ca afit, emisiunea a fost publică, unde toți și-au expus opinia asupra LGBT (lesbiene, gay, bisex, transsex). Astfel, dacă și-a expus opinia sa în dezacord cu opinia Angelei Frolov, aceasta nu constituie motiv de a considera că, a creat după opinia petiționarei, o

atmosferă ostilă, umilitoare și degradantă față de ea, căci nu-l interesează, nici nu l-a interesat orientarea sa sexuală sau convingerile ei religioase, fiindcă aceasta ține de fiecare persoană în parte.

Mai indică că, în pct. 6.3 al Deciziei, Consiliul a menționat că, discursul reclamatului nu ar fi constituit instigare la discriminare dacă dumnealui nu și-ar fi impus ritualul de stropire cu agheasmă în timpul și după finalizarea emisiunii și dacă nu ar fi sugerat în discursul său că persoanele de orientare homosexuală și persoanele care împărtășesc alte convingeri religioase sunt "draci", adică o întruchipare a spiritului rău.

Nici în cadrul emisiunii, nici după finalizarea acesteia, susține că nu a făcut careva declarații sau aluzii că Frolov Angela este întruchiparea spiritului rău, fiindcă ar avea o altă orientare sexuală și altă convingere religioasă și că intenționat a stropit-o cu agheasmă. Dacă moderatorii au solicitat să vină la emisiune cu agheasmă pentru ritual bisericesc, apoi aceasta nu înseamnă că, a venit s-o stropească intenționat pe Frolov Angela. Susține că, a stropit pe cei care au dorit să fie stropiți.

Consiliul a luat o decizie bazată doar pe declarațiile Angelei Frolov și ale lui Artiom Zavadovschi, care lucrează împreună în organizație pentru drepturile LGBT.

Este absolut absurdă prejudecata unei eventuale umilințe, invocate de Frolov Angela în public că face parte din organizația LGBT și să dea vina ulterior pe alte persoane de acest fapt. Ghenadie Valuță nu a creat careva impedimente doamnei Frolov Angela la libertatea acesteia de a se asocia în orice organizație după bunul său plac.

Menționează că, dacă opinia sa contravine opiniei celor care lucrează în organizația pentru drepturile LGBT, aceasta nu înseamnă că petiționarul a umilit, ofensat sau instigat la discriminare. Decizia a fost bazată pe presupunerile Angelei Frolov, precum prin stropire de agheasmă a localului, a celor care au dorit această stropire și stropire din întâmplare a Angelei Frolov că, aceasta ar fi fost hărțuită pe motiv de convingeri religioase și orientare sexuală sau că a fost supusă din partea mea unui prozelitism abuziv, întrucât nu cunoaște și îi este absolut indiferent care este orientarea sexuală a doamnei Frolov Angela și convingerile sale religioase.

Conform procesului-verbal al ședinței de audieri a Consiliului din 20 martie 2014, ședința a fost prezidată de 2 membri: Oxana Gumennaia și Andrei Brighidin, iar la adoptarea Deciziei Consiliului din 19.05.2014, deja au participat și alți membri care nu au participat în ședința din 20.03.2014, și anume au fost incluși ca membri Ian Feldman și Lucia Gavriliță.

Faptul în cauză constituie o încălcare procedurală a Legii nr.298 din 21.12.2012 cu privire la activitatea Consiliului pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității, întrucât potrivit pct. 11, ședințele Consiliului sunt deliberative dacă la ele participă 4 membri.

Fiind indicați 4 membri la adoptarea Deciziei Consiliului din 19.05.2014, nu toți au participat la ședința Consiliului din 20 martie 2014. Mai mult ca atât, Decizia Consiliului nu a fost semnată de toți membrii care au deliberat-o.

De asemenea, în Decizie se menționează că Consiliul a avut 3 ședințe de deliberare: din 27.03.2014, 24.04.2014 și 19.05.2014, însă nici una din ele nu i-a fost adusă la cunoștință, fiind în imposibilitate legală de a le contesta la timp în ordinea contenciosului administrativ.

A fost indicat că Decizia Consiliului din 19.05.2014, a fost luată în urma audierii petiționarei Angelei Frolov și reclamatului Ghenadie Valuță, însă aceasta nu corespunde stării reale de fapt, întrucât, nici la una dintre ședințele Consiliului el nu a fost citat, nu a participat și nici nu a fost audiat.

Dat fiind faptul că, despre Decizia Consiliului din 19.05.2014, nu a fost înștiințat în modul corespunzător, aceasta fiind adoptată ilegal și neîntemeiat, bazată pe presupuneri, solicită repunerea în termen privind înaintarea acțiunii și anularea Deciziei Consiliului pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității din 19.05.2014.

În cadrul ședinței de judecată din 01.03.2016 reprezentanta intervenientului accesoriu Frolov Angela, avocatul Străisteanu Doina-Ioana, a înaintat instanței de judecată o cerere în temeiul art. 12¹ al CPC prin care solicită ridicarea excepției de neconstituționalitate a art. 1 alin.(2) lit.c) al Legii nr. 121 din 25.05.2012 privind asigurarea egalității, invocând faptul că, în procesul judecării pricinii s-a constatat că instanța de judecată urmează să aplice prevederile art. 1 alin.(2) lit.c) din Legea nr. 121/2012 privind asigurarea egalității, așa numita excepție de la discriminare pentru cultele religioase și părțile lor componente, invocată de Valuță Ghenadie drept prevedere legală care îl exonerează de răspundere pentru acțiunile de instigare la discriminare pe criterii de convingere religioase și orientare sexuală comise în privința dnei Angela Frolov, după cum a constatat Consiliul pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității în Decizia din 19.05.2014 în cauza nr. 064/14. Consideră că, această prevedere este în contradicție cu articolele 4 alin.(2), 7, 8 alin.(1), 10 alin.(2), 15, 16 alin.(2), 26 alin.(2) și 31 alin.(1) și (3) din Constituția Republicii Moldova.

În motivarea cererii se invocă faptul că, Consiliul pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității a emis Decizia din 19.05.2014 în cauza nr. 064/14 la plîngerea dnei Angela Frolov către Ghenadie Valuță privind discriminarea pe criterii de convingere religioasă și orientare sexuală. Consiliul a constatat că Ghenadie Valuță a comis instigare la discriminare pe criteriile de orientare sexuală și convingeri, conform art. 1, 2 din Legea nr. 121/2012 privind asigurarea egalității și a obligat pe Ghenadie Valuță să aducă scuze publice. Ghenadie Valuță a adresat Consiliului cerere prealabilă în care face trimitere la art. 1 alin.(2) lit.c) din Legea nr. 121/2012 privind asigurarea egalității invocînd "prevederile legii respective nu se aplică cultelor religioase și părților lor componente. Luînd în considerare aceste argumente, Vă rog respectuos să anulați Decizia...". La 09.09.2015 Ghenadie Valuță a recepționat răspunsul la cererea prealabilă a Consiliului pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității, în care se indică că cererea prealabilă este respinsă din motiv că nu oferă nici un argument real de ce decizia este ilegală. Decizia din 19.05.2014 a intrat în vigoare în ziua de 10.10.2014, după expirarea celor 30 de zile de contestare a deciziei și a devenit executorie.

La 21.01.2015 Angela Frolov depune cerere de chemare în judecată către Ghenadie Valuță la Judecătoria Anenii-Noi (după locul de trai a pîrîtului) prin care solicită obligarea lui Ghenadie Valuță să aducă scuze publice pentru instigarea la discriminare pe criteriile de orientare sexuală și convingeri constatate în Decizia Consiliului pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității din 19.05.2014, încasarea prejudiciului moral și a cheltuielilor de judecată (cauza nr. 2-465/15). Examinarea acestei cauze a fost suspendată prin încheierea din 28.05.2015 a judecătoarei Renata Popescu - Balta din Judecătoria Anenii-Noi din motiv că Ghenadie Valuță a adresat pe 28.05.2015 cerere de chemare în judecată în contencios administrativ către Consiliul pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității privind anularea Deciziei din 19.05.2014 care și formează obiect de examinare a dosarului respectiv.

La ședința de judecată din 17.07.2015, reclamantul Ghenadie Valuță a făcut explicații instanței de judecată în care a susținut cererea de chemare în judecată cu referire la art. 1 alin.(2) lit.c) din Legea nr. 121/2012. El a explicat că a supus-o pe Angela Frolov ritualului creștin - ortodox "stropirea cu agheasmă" la solicitarea moderatorilor emisiunii "Publika TV", în special a dlui C. Tabără, pe care îl respectă ca om religios și teolog. El a adus vasul cu agheasmă și busuioc cu el în platoul emisiunii avînd intenția să folosească solemn "Sfînta Agheasmă" în cadrul emisiunii. Deși dna Angela Frolov a spus clar că nu vrea să fie stropită cu agheasmă, fiind ateistă și nu acceptă ritualurile creștin - ortodoxe practicate de Ghenadie Valuță, aceasta a fost stropită oricum, afirmînd "aici libertatea creștină prevalează și nu voi discrimina pe nimeni". Tot reclamantul Ghenadie Valuță, în timpul impunerii ritualului său de stropire cu agheasmă, a sugerat că persoanele de orientare homosexuală și persoanele care împărtășesc alte convingeri religioase sunt "draci", adică o întruchipare a spiritului rău.

Așadar, petiționarul Ghenadie Valuță solicită instanței de judecată aplicarea art. 1 alin.(2) lit.c) din Legea nr. 121/2012 privind asigurarea egalității pentru anularea Deciziei Consiliului pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității și să recunoască că această lege cu adevărat permite cultului creștin-ortodox, în cazul dat, aplicarea și impunerea oricărei persoane la ritualurile sale religioase, în special dacă această persoană este de orientare homosexuală cum este dna Angela Frolov. Și aici, se naște conflictul între libertatea de religie a reclamantului Ghenadie Valuță și dreptul de a nu fi discriminată pe motiv al orientării sexuale și a convingerilor a dnei Angela Frolov. Conflict dintre două drepturi relative, susținut și promovat de norma de drept din art. 1 alin.(2) lit.c) din Legea nr. 121/2012 cu privire la asigurarea egalității, care evident este neconstituțională și contrară prevederilor tratatelor de drepturile omului, jurisprudenței Curții Europene de Drepturile Omului.

Stropirea cu agheasmă a Angelei Frolov de către Ghenadie Valuță, care a adus busuiocul și "sfînțenia", adică agheasma, anume cu scopul de a stropi persoanele prezente la emisiunea "Publika TV" și platoul emisiunii, constituie manifestarea și practicarea religiei creștin-ortodoxe în sensul articolului 9 al Convenției Europene, Legea nr. 125/2007 privind libertatea de conștiință, gîndire și religie și articolul 10 alin.(2) și articolul 31 din Constituția Republicii Moldova. Acțiunile date, de asemenea, constituie și o ingerință în libertatea de religie a Angelei Frolov care nu se identifică creștin-ortodoxă. Ea are convingeri ateiste. Valuță Ghenadie, însă, a supus-o practicii sale creștin-ortodoxe, comentînd că cei care nu acceptă practica sa sînt "draci", adică întruchiparea spiritului rău. Acest comportamentul a lui Ghenadie Valuță a dat temei plîngerii Angelei Frolov către Consiliul pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității invocînd discriminare pe criteriul de orientare homosexuală și convingeri. Art.16 alin.(2) din Constituție garantează oricărei persoane dreptul la apărare. Acest drept cuprinde atît dreptul de a fi apărat de un avocat sau reprezentant ales, dar și de a fi apărat de legislația în vigoare a Republicii Moldova împotriva acțiunilor nejustificate a terților de a impune altora convingerile și practicile sale

127
religioase, instigând la excludere pe cei care, ca Angela Frolov, nu împărtășesc aceleași convingeri religioase.

Se indică că, Angela Frolov este o persoană publică, știută ca fiind lesbiană. Ghenadie Valuță o cunoaște ca lesbiană. Ei s-au văzut de mai multe ori în platoul de emisiuni la "Publika TV" cu diferite ocazii, dar și la alte televiziuni și acțiuni publice. Ghenadie Valuță nu putea să nu cunoască că Angela Frolov nu împărtășește cu el aceeași religie. Fapt afirmat de Angela Frolov de mai multe ori chiar în timpul emisiunii "Fabrika" din 11.02.2014, unde Ghenadie Valuță a stropit-o cu agheasmă. Importanță are și faptul că agheasma este folosită în religia creștin-ortodoxă pentru purificare și alungarea spiritului rău. Homosexualitatea este considerată în religia creștin-ortodoxă ca fiind un păcat, motiv din care Ghenadie Valuță a adus la emisiune agheasma și a stropit-o anume pe Angela Frolov cu ea, contrar obiecțiilor ei. Angela Frolov are dreptul la protecție din partea legii. Aste presupune că statul Republica Moldova trebuie să-i ofere o protecție reală pentru convingerile ei religioase și identitatea ei. Existența normei de drept din art. 1 alin.(2) lit.c) Legea nr. 121/2012 o exclude din protecție și îi neagă dreptul la apărare. În jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului se regăsește confirmarea faptului că tratarea diferențiată, mai puțin favorabilă, a unei persoane în comparație cu alta din motiv al unei caracteristici va constitui discriminare. Religia și convingerile sînt menționate în mod expres în textul articolului 14 al Convenției ca fiind criteriul interzis de discriminare. Orientarea sexuală a fost recunoscută criteriu interzis de discriminare într-un șir de cauze ulterior examinate de Curte (cauza *Schalk and Kopf v. Austria*, no. 30141/04, 24 iunie 2010; cauza *E.B. v. France* no. 43546/02, 22 ianuarie 2008; cauza *GENDERDOC-M v. Moldova* no. 9106/06, 12 iunie 2012 și multe altele).

Norma de drept prevăzută la art. 1 alin.(2) lit.c) din Legea nr. 121/2012 cu privire la asigurarea egalității oferă libertății de religie și libertății de manifestare a religiei caracter absolut, contrar prevederilor din articolele 4, 10, 16 și 26 din Constituția Republicii Moldova și tratatelor internaționale de drepturile omului care nu garantează o libertate absolută de manifestare a religiei. Nici într-o practică sau jurisprudență a căreiva instanțe internaționale de drepturile omului nu se recunoaște prioritate libertății de a-și manifesta religia contrar libertății celui alt de a avea propriile convingeri, de a nu fi supus practicilor religioase pe care nu le împărtășește și de a nu fi supus discriminării prin instigare din acest motiv. Această excepție în art. 1 alin.(2) lit.c) din Legea nr. 121/2012, pe care Ghenadie Valuță o cere aplicată pentru a-l exonera de răspundere pentru instigare la discriminare, vine să ofere "card blanche" persoanelor cu convingeri creștin-ortodoxe (în special preoților și membrilor activi ai comunității) în a impune tuturor, indiferent de convingerile și religiile împărtășite de ceilalți membri ai societății, propriile dogme și ideologii, practici și ritualuri. Această stare de lucruri va deteriora relațiile sociale existente și bazate pe toleranță religioasă și protecție împotriva discriminării bazate pe orientarea sexuală și religie, oferită de Legea nr. 121/2012 privind asigurarea egalității. Norma de drept contravine evident spiritului și prevederilor Constituției Republicii Moldova, dar și angajamentelor asumate de Republica Moldova, ratificînd și implementînd tratatele internaționale și regionale din domeniul drepturilor omului.

Prezentă în ședința de judecată reprezentanta intervenientului accesoriu Frolov Angela, avocatul Străisteanu Doina-Ioana a susținut cererea și a solicitat suspendarea procesului, ca norma dată să fie supusă constituționalității.

În ședința de judecată reprezentantul reclamantului Ghenadie Valuță, avocatul Petru Ursu a solicitat respingerea cererii ca neîntemeiată.

Reprezentanta pîrîtilui Consiliul pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității, Calugher Alina a declarat că susține în întregime cererea de ridicare a excepției de neconstituționalitate și solicită admiterea acesteia cu suspendarea procesului.

Studiind cererea de ridicare a excepției de neconstituționalitate și sesizare a Curții Constituționale, instanța de judecată consideră că cererea urmează să fie admisă din considerentele ce urmează.

Potrivit art. 12¹ Cod de procedură civilă, dacă în procesul judecării pricinii se constată că norma de drept ce urmează a fi aplicată sau care a fost deja aplicată este în contradicție cu prevederile Constituției Republicii Moldova, iar controlul constituționalității actului normativ este de competența Curții Constituționale, instanța de judecată formulează o sesizare a Curții Constituționale pe care o transmite prin intermediul Curții Supreme de Justiție.

Prin hotărârea Curții Constituționale nr. 2 din 09 februarie 2016 pentru interpretarea articolului 135 alin. (1) lit. a) și g) din Constituția Republicii Moldova (excepția de neconstituționalitate), Curtea a hotărât că în cazul existenței incertitudinii privind constituționalitatea legilor, hotărârilor Parlamentului, decretelor Președintelui Republicii Moldova, hotărârilor și ordonanțelor Guvernului, ce urmează a fi aplicate la soluționarea unei cauze aflate pe rolul său, instanța de judecată este obligată să sesizeze Curtea Constituțională.

Judecătorul ordinar nu se pronunță asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția a normelor contestate, limitându-se exclusiv la verificarea întrunirii următoarelor condiții:

- obiectul excepției intră în categoria actelor cuprinse la articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție;
- excepția este ridicată de către una din părți sau reprezentantul acesteia, sau indică că este ridicată de către instanța de judecată din oficiu;
- prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei;
- nu există o hotărâre anterioară a Curții având ca obiect prevederile contestate.

Verificând exigențele impuse prin hotărârea Curții Constituționale nr. 2 din 09 februarie 2016 pentru interpretarea articolului 135 alin. (1) lit. a) și g) din Constituția Republicii Moldova, instanța constată că acestea sunt întrunite pe deplin.

Instanța de judecată reține că pentru examinarea amplă a tuturor circumstanțelor, sesizarea privind excepția de neconstituționalitate urmează a fi prezentată Curții Constituționale împreună cu dosarul cauzei.

În conformitate cu art. 260 alin. (1) lit. (e) CPC, instanța judecătorească este obligată să suspende procesul în cazul ridicării excepției de neconstituționalitate.

Din momentul emiterii de către instanță a încheierii cu privire la ridicarea excepției de neconstituționalitate și până la adoptarea hotărârii de către Curtea Constituțională, procedura de examinare a cauzei se suspendă.

Din considerentele menționate, în conformitate cu art. 260 alin. (1) lit. e), art. 269-270, art. 423 alin.(2) CPC, instanța de judecată

d i s p u n e :

Se ridică excepția de neconstituționalitate la prevederile art.1 alin.(2) lit.c) al Legii nr.121 din 25.05.2012 cu privire la asigurarea egalității la sesizarea formulată de reprezentanta intervenientului accesoriu Frolov Angela, avocatul Străisteanu Doina-Ioana, în pricina civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de Valuță Ghenadie împotriva Consiliului pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității, intervenient accesoriu Frolov Angela privind repunerea în termen și anularea deciziei.

Sesizarea privind excepția de neconstituționalitate formulată de reprezentanta intervenientului accesoriu Frolov Angela, avocatul Străisteanu Doina-Ioana se remite Curții Constituționale împreună cu dosarul cauzei.

Procesul în pricina civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de Valuță Ghenadie împotriva Consiliului pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității, intervenient accesoriu Frolov Angela privind repunerea în termen și anularea deciziei, se suspendă până la adoptarea hotărârii de către Curtea Constituțională.

Încheierea nu se supune nici unei căi de atac decât o dată cu fondul cauzei.

Președintele ședinței,
Judecător

Vasilisa Muntean